

anderledes grundige Forberedelser gaac iforveien, og forsaavidt jeg da skulde have Noget med den hele Sag at gjøre, maa tillige den Betingelse være tilstede, at den danske Folkekirke kan komme tilorde paa anden Maade end netop gjennem Rigsdagen. Med disse Bemærkninger skal jeg tillade mig at henstille til det ærede Thing, hvorledes det finder det rigtigst at votere saavel over Endringsforslagene som over selve Lovforslaget.

Fsberning: Den høitærede Minister sagde, saavidt jeg forstod ham — og jeg troer ikke, jeg hørte feil —, at den Forordning, man her har søgt at fremstille i Lovsform, er udgaaet fra en Mand, der havde stillet sig paa Folke- og Statskirken Grundvold, men det kan jeg umuligt troe af den ganske simple Grund, at den da maatte være givet af en Minister, som stod paa Fællesskabets Grundvold, efterat Fællesskabet var borte, thi det vil sige det Samme som at staae paa Statskirken Grund, thiøndt der ingen Statskirke er. Jeg troer, at den Misforstaaelse, som her er tilstede, bestaaer i, at man troer, det er muligt at staae paa en Grundvold, hvor der ingen Grundvold er, at man vænner sig til den urigtige, uklare og uberettigede og derfra let ulovlige Fremfærd, som hidrører fra en falsk Opfattelse af de constitutionelle Begreber i det Hele. Jeg troer, at den høitærede Minister maa gjøre os den Tjeneste klart at fralægge sig, at han troer, at Nogensomhelst her kan stille sig paa en Statskirkes Grundvold, og at „Folkekirke“ og „Statskirke“ falde sammen. Jeg kan tænke mig, hvad der kan have givet Ministeren Anledning til denne Udtalelse, og jeg er villig til at dele den Betragtningssmaaade med ham, at Kongen af Danmark, da han er pligtig til at være Medlem af den danske Folkekirke, ogsaa maa staae i denne som det første Medlem. Saalænge til en Forfatning er kommen istand, beholder han, Kongen, men ikke Staten, den samme Indflydelse i Folkekirken, som han havde, før Forfatningen blev til, men ved denne Forfatnings Tilblivelse er Staten, som indbefatter, og hvori der er optaget denne Treenighed, det Hele i sig. Kongen er tilstede i Folkekirken som den første Menighedsperson med meget store Ret-

tigheder, dog kun med Hensyn til Alt; hvad der kaldes specifik Kirketroessager indenfor Kirkens Grændser, og ikke med Hensyn til Alt, hvad der angaaer Kirkens ydre Væsen, dens Form, dens Indtægter, dens Bygninger osv. Dette er nemlig Gjenstande, som man hvert Dieblak forvevler med Kirken; men denne Forvevling ubeluffes netop ved Navnet „Folkekirke“, som er den Kirke, der boer i Folket, der tænes stor og omfattende Menighederne, men ikke en Kirke, der eier Noget som Kirke. Den eier kun gjennem Staten, det vil sige, den har Udkomst til fra Statens Side at faae Understøttelse, men kun i den Form, som Staten vil give den. Dette maa holdes fast, for at vi ikke skulle komme til paany at drømme os ind i den Tanke, at Kirken virkelig eier og besidder Noget, s. Ex. Tiender.

J. A. Hansen: Det var dette Udtryk: „Statskirke“, som ogsaa foranlediger mig til at tage Ordet, thi jeg skal ikke nægte, at det overraskede mig overordntlig meget at høre dette Ord blive fremsat her igjen som noget Bestaaende. Vi have nemlig ikke her havt nogen Statskirke efter 5te Juni 1849, da Statskirken forandrede til Folkekirke; dette have Alle hidtil været enige om at indbrømme, og det er, saavidt jeg veed, idag første Gang at der offentlig, enten paa Tryk eller her i Forsamlingen, har været Tale om en bestaaende „Statskirke“. En saadan Udtalelse maa mødes med den alvorligste Indsigelse; thi det synes at være et nyt Begreb, som skal indføres, men det er Noget, som ikke kan indføres her i Landet uden paa grundlovs-mæssig Maade, idet Grundloven har sagt, at den lutheriske Kirke er den danske Folkekirke; vi kjende grundlovs-mæssigt ingen Statskirke. Der maa protesteres bestemt imod saadanne Udtalelser, og det bør ikke tales, at der tales om en bestaaende „Statskirke“; i alt Fald maa man fremsætte, hvad man forstaaer derved, thi Noget maa forstaaes derunder, som for os er fremmed. Den ærede Minister erkendte, at han ikke yderligere kunde gaac ind paa Love, der vedrøre den kirkelige Ordning, før Kirken havde faaet et andet Organ end Rigsdagen. Dette bliver den ærede Ministers Sag; men han